

УДК 378:37.091.12.011.3-051

Лілік Ольга

ORCID 0000-0002-5187-1944

ResearcherID GQB-0015-2022

Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри української мови і літератури,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: lilik8383@ukr.net

Бивалькевич Леонід

ORCID 0000-0002-5500-416X,

ResearcherID AAO-3658-2020

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри технологічної освіти та інформатики,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: manofmystery@ukr.net

КОНТРОЛЬ ОСВІТНІХ ДОСЯГНЕНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ: ФУНКЦІЇ, ВИДИ, ЗАСОБИ

Мета – схарактеризувати функції, види й засоби контролю освітніх досягнень майбутніх учителів у процесі професійної підготовки.

Методологія. У процесі наукового пошуку використано комплекс різних методів, які забезпечили вірогідність і об'єктивність дослідження, зокрема: аналіз нормативно-правової бази й наукової літератури – з метою визначення стану розробленості проблеми й перспектив її дослідження; зіставлення – для порівняння поглядів різних учених на проблему організації і здійснення контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в процесі професійної підготовки; індукції та дедукції, систематизації й узагальнення – для формулювання висновків. Дослідження здійснене на основі поєднання положень низки методологічних підходів, зокрема: компетентнісного (для визначення особливостей контролю за формуванням загальних і фахових компетентностей здобувачів вищої освіти в процесі професійної підготовки), діяльнісного (залучення здобувачів освіти до активної освітньої діяльності в процесі проходження ними контролю), особистісно орієнтованого (для врахування індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти під час організації і здійснення контрольних заходів).

Наукова новизна. Схарактеризовано функції, види й ефективні засоби контролю освітніх досягнень майбутніх учителів у процесі їхньої професійної підготовки.

Висновки. У процесі дослідження обґрунтовано, що контроль є одним із аспектів діагностування освітніх досягнень здобувачів вищої освіти, засобом аналізу якісних і кількісних параметрів освітнього процесу в закладі освіти. Визначено й схарактеризовано функції перевірки й оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, як-от: діагностувальна, коригувальна, прогностична, навчальна, розвивальна, виховна, стимулювально-мотиваційна. З'ясовано, що в межах професійної підготовки майбутніх учителів реалізуються різноманітні види контролю освітніх досягнень – попередній, поточний, підсумковий. Констатовано, що процедури організації і проведення контрольних заходів визначені в університетських положеннях, а водночас зумовлені положеннями освітньо-професійних програм підготовки майбутніх учителів. Доведено, що онлайн-додатки й застосунки на сьогодні відіграють важливу роль в контролі освітніх досягнень майбутніх учителів у процесі професійної підготовки, оскільки дають змогу швидко, ефективно й об'єктивно перевірити рівень сформованих компетентностей.

Ключові слова: контроль, положення, професійна підготовка, заклади вищої освіти, майбутні учителі, здобувачі вищої освіти.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Упродовж попередніх років загострилася проблема забезпечення необхідного рівня якості освіти. Відповідно, активізувалися питання щодо подолання освітніх втрат, дотримання принципів академічної доброчесності, а також контролю освітніх досягнень здобувачів освіти. Особливого значення вони набувають у контексті професійної підготовки майбутніх учителів, адже низький рівень сформованості загальних і фахових компетентностей негативно позначиться в

перспективі на їхній професійній діяльності, а отже, і на рівні освіти майбутніх поколінь. Відповідно, організація і здійснення контролю освітньої діяльності стали важливими педагогічними проблемами, що потребують нагального розв'язання, оскільки, як зазначає Л. Романишина, «сутність будь-якого контролю полягає у співвідношенні одержаних освітніх результатів із поставленими цілями» [5]. Це дає змогу констатувати, що контроль є одним із шляхів діагностування освітніх досягнень здобувачів вищої освіти, засобом аналізу якісних і кількісних параметрів освітнього процесу в університеті.

Аналіз основних досліджень і публікацій з порушеної проблеми дає підстави для висновку, що на сьогодні фактично відсутнє комплексне системне дослідження особливостей організації і здійснення контрольних заходів і оцінювання майбутніх учителів у процесі професійної підготовки. Варто згадати дисертаційне дослідження Л. Романишиної [5], проте деякі його положення втратили свою актуальність і потребують перегляду в контексті сьогодення. Цінними вважаємо ідеї і методичні рекомендації С. Бурчака щодо застосування творчих (креативних) форм і методів контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у педагогічному університеті [1]. Важливим джерелом для дослідження зазначеної проблеми є документи, що регулюють контрольні заходи й оцінювання в кожному окремому університеті. До зазначеної проблеми безпосередньо чи опосередковано ми вже зверталися в попередніх публікаціях [2; 3].

Мета дослідження – схарактеризувати функції, види й засоби контролю освітніх досягнень майбутніх учителів у процесі професійної підготовки.

Висвітлення процедури теоретико-методологічного дослідження із зазначенням методів. У процесі наукового пошуку використано комплекс різних методів, які забезпечили вірогідність і об'єктивність дослідження, зокрема: аналіз нормативно-правової бази й наукової літератури – з метою визначення стану розробленості проблеми й перспектив її дослідження; зіставлення – для порівняння поглядів різних учених на проблему організації і здійснення контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в процесі професійної підготовки; індукції та дедукції, систематизації й узагальнення – для формулювання висновків.

Дослідження здійснене на основі поєднання положень низки методологічних підходів, зокрема: компетентнісного (для визначення особливостей контролю за формуванням загальних і фахових компетентностей здобувачів вищої освіти в процесі професійної підготовки), діяльнісного (залучення здобувачів освіти до активної освітньої діяльності в процесі проходження ними контролю), особистісно орієнтованого (для врахування індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти під час організації і здійснення контрольних заходів).

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Особливості організації і здійснення контрольних заходів у процесі професійної підготовки майбутніх учителів зумовлені передусім специфікою організації освітнього процесу в закладах вищої освіти, що відображено в низці відповідних нормативно-правових актів (положень), а також особливостями освітньо-професійних програм, за якими здійснюється підготовка майбутніх учителів.

Аналіз наукових публікацій [1; 2; 3; 5] дає підстави для висновку, що основними функціями контролю й оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти є: діагностувальна, коригувальна, прогностична, навчальна, розвивальна, виховна, стимулювально-мотиваційна. Особливого значення, на нашу думку, набуває діагностувальна функція, що пов'язана з виявленням прогалин і помилок у формуванні загальних і фахових компетентностей майбутніх учителів, з'ясування причини їх виникнення, а відповідно, подальшим коригуванням освітньої діяльності здобувачів та способів управління нею. Варто наголосити, що результати контролю використовуються з метою прогнозування шляхів удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів, передбачення рівня її результативності у варіативних умовах, що свідчить про виконання контролем коригувальної і прогностичної функції. Навчальна, розвивальна й виховна функції передбачають підвищення рівня сформованості загальних і фахових компетентностей, забезпечують систематизацію й узагальнення засвоєного змісту, розвиток ціннісно-мотиваційної сфери. Стимулювально-мотиваційна функція полягає передусім у сприянні розвитку волі, уваги, мислення, пам'яті, мовлення учнів, їхньої пізнавальної активності й самостійності. Варто констатувати, що у процесі контролю можна цілеспрямовано формувати вміння взаємо- і самоконтролю (взаємо- і самоперевірки, взаємо- і самооцінювання), взаємо- і самокоригування. Окрім того, можна також розвивати в здобувачів вищої освіти здатність до рефлексії, тобто готовність обмірковувати свої дії, критично оцінювати їх і свідомо ставитися до учіння. Правильна організація контрольних заходів є одним із важливих засобів мотивації і стимулювання майбутніх учителів до освітньої діяльності, адже дає змогу сформулювати перспективу успіху студента, створити і підтримувати позитивний емоційний настрій, актуалізувати бажання навчатися, формувати адекватну самооцінку. У цьому контексті важливо наголосити, що контроль і оцінювання мають ґрунтуватися на позитивному принципі, що передусім передбачає врахування рівня досягнень здобувача вищої освіти, а не ступеня його невдач. Окрім того, необхідно брати до уваги й інші принципи здійснення контролю, зокрема систематичності, усебічності й індивідуалізації.

На сьогодні дослідники виокремлюють чотири основні види контролю, як-от: попередній, поточний, періодичний, підсумковий [5]. Попередній призначений для збору відомостей про рівень знань, з яким здобувачі вищої освіти розпочинають вивчення конкретної навчальної дисципліни. До

такого контролю відносимо вступні випробування, а також перевірочні контрольні роботи, що передують вивченню нових навчальних курсів. Як зазначає С. Бурчак, «поточний контроль – це органічна частина всього освітнього процесу, яка є засобом визначення ступеня засвоєння навчальної інформації, який використовується в повсякденній діяльності учасників педагогічного процесу та виражений у регулярних спостереженнях педагога за освітньою діяльністю здобувачів на кожному окремо взятому занятті» [1]. У процесі професійної підготовки майбутніх учителів вивчення окремих тем у межах певної дисципліни супроводжується системою контрольних заходів – у вигляді тесту, усного опитування, захисту реферативного повідомлення, контрольної роботи, колоквиуму тощо, – які часто виконують не лише контролюючу, а й навчальну роль. Види проведення поточного контролю за успішністю студентів окреслені в робочій програмі й силабусі з кожної дисципліни, де також подано розподіл балів, які може отримати здобувач вищої освіти за певний вид роботи. Зазначимо, що поточний контроль є валідним, він дає можливість оцінити, чи належно формуються програмні результати навчання кожного здобувача вищої освіти, уможливує самооцінку й самоаналіз здобувача, дає можливість викладачеві й здобувачеві спрогнозувати кінцевий результат досягнень.

Підсумковий контроль проводять перед закінченням здобувачами вищої освіти певного етапу навчання в університеті (наприклад, підсумкова атестація) або після закінчення окремих різновидів педагогічної освітньої діяльності, яка вимагає проведення таких контрольних заходів, наприклад захист результатів педагогічної чи науково-дослідної практики).

Семестровий контроль у процесі професійної підготовки майбутніх учителів реалізовано у формах захистів виробничої (педагогічної) і науково-дослідної практик, екзамена чи заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, у терміні, встановлені навчальним планом, що зазначено в положенні про організацію освітнього процесу в певному університеті.

Конкретні терміни проведення семестрового контролю визначаються семестровими навчальними графіками груп, розробляються деканатом на основі пропозицій кафедри, затверджуються проректором із навчальної роботи. Здобувача вищої освіти допускають до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену або заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальним планом на семестр із відповідної навчальної дисципліни, або виконав усі вимоги, що висувалися до проходження практики чи виконання індивідуального завдання. Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти здійснюється екзаменаційною комісією після завершення навчання на підставі оцінки рівня сформованості інтегральної компетентності, загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання випускників, передбачених освітньо-професійною програмою, відповідно до університетських положень.

Зазначимо, що поточний контроль (робота під час практичних і лабораторних занять; перевірка виконання письмових домашніх завдань, проведення контрольних робіт, тестування, колоквиумів; контроль за виконанням самостійної роботи студентів тощо) дає можливість здобувачу вищої освіти отримати 75 балів у межах певної дисципліни. Підсумковий контроль за конкретною компонентою освітньо-професійної програми може бути реалізований у формі заліку, іспиту або захисту (для практик), дає змогу здобувачеві отримати 25 балів. Формулювання завдань для підсумкового контролю обговорюють і затверджують на засіданнях кафедр щосеместру.

Критерії оцінювання за конкретний вид роботи зазначаються в робочих програмах і силабусах навчальних дисциплін (розділи «Критерії оцінювання», «Розподіл балів», «Шкала оцінювання» є обов'язковими структурними компонентами). Викладачі доводять їх до відома студентів на першому занятті з кожної навчальної дисципліни. Ця інформація відкрита й доступна для здобувачів вищої освіти впродовж семестру, адже робочі програми й силабуси розміщуються на сторінках кафедр, що викладають дисципліни, на сайті університету. Упродовж навчального семестру викладачі заздалегідь інформують здобувачів вищої освіти щодо термінів і процедури проведення кожного контрольного заходу в межах навчальної дисципліни. Перед початком кожного навчального семестру деканат через старост повідомляє студентів про терміни проведення ректорських контрольних робіт (жовтень-листопад, березень-квітень), а безпосередньо з графіком здобувачів ознайомлюють за тиждень до їх початку.

Варто наголосити, що упродовж останніх років, у зв'язку з епідеміологічною і безпековою ситуацією викладачі активно почали застосовувати онлайн-інструменти для перевірки рівня сформованості загальних і фахових компетентностей, вказаних в освітньо-професійних програмах підготовки майбутніх учителів. Зокрема варто згадати про тестові технології як один із засобів поточного й підсумкового контролю. Це дає змогу швидко, об'єктивно й ефективно перевірити рівень освітніх досягнень студентів. Отже, потрібна ефективна комп'ютерна система генерування тестів, яка б передбачала можливість вільного доступу до неї користувачів незалежно від технічного пристрою, місця перебування, часу доби.

Передусім зазначимо, що викладач може скористатись бібліотекою онлайн-тестів освітнього проєкту «На урок», де є різноманітні інтерактивні завдання для контролю знань. Є можливість скористатися готовими онлайн-тестами або створити власні тестові завдання відповідно теми та в реальному часі простежити їх виконання [4]. Для того, щоб створити тести власноруч потрібно на сайті обрати розділ «Тести» (Рис. 1).

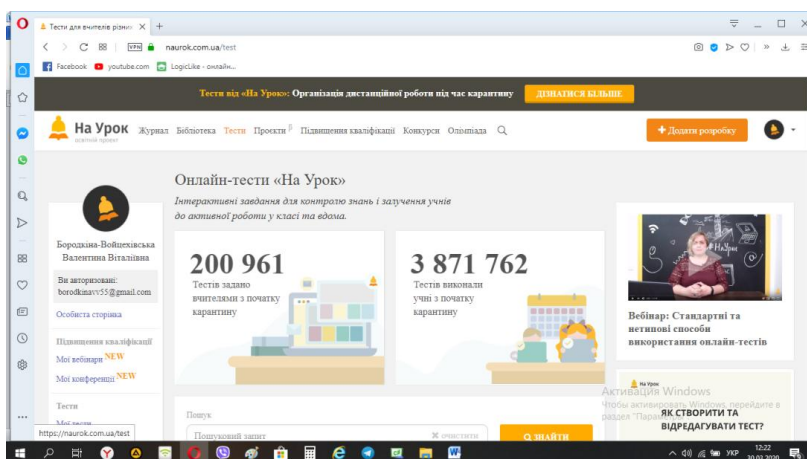

Рис. 1. Скриншот сайту «На урок»

Після цього ліворуч відкривається панель, на якій потрібно обрати функцію «Створити тест». Якщо викладач хоче скористатися наявною базою тестових матеріалів, то він у пошуку (Рис. 2) має ввести потрібну тему.

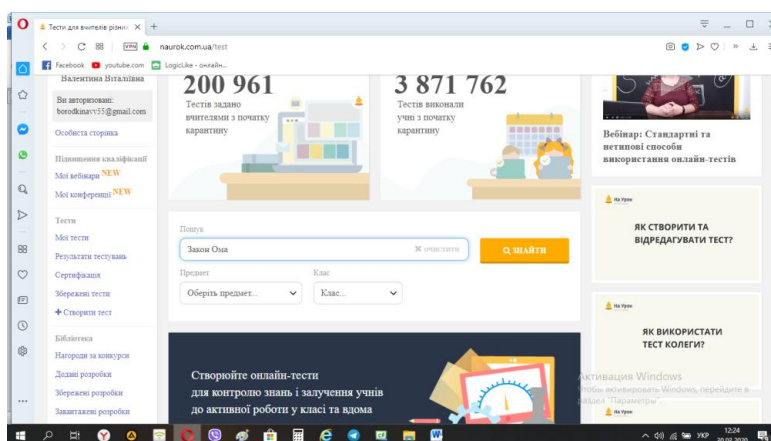

Рис. 2. Скриншот для пошуку необхідних тестових матеріалів у сервісі «На урок»

Далі викладач обирає з-поміж запропонованих тестів ті, які йому підходять, додає в категорію «Збережене», після цього дає завдання виконати цей тест як домашню роботу (Рис. 3).

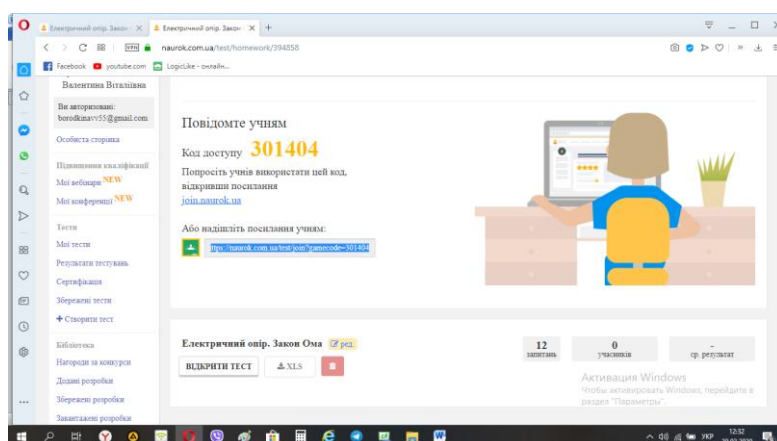

Рис. 3. Скриншот сервісу «На урок» для надсилання здобувачам вищої освіти тестових матеріалів

Після цього варто встановити термін виконання тесту й надіслати посилання для студентів. Коли вони знайдуть за наданим посиланням, то побачать такий інтерфейс (Рис. 4).

Здобувачі освіти мають вписати своє ім'я і прізвище, після чого вони можуть починати виконувати тестові завдання, після кожного запитання студент бачитиме свій результат, а наприкінці сервіс покаже загальну кількість правильних відповідей. Ці дані зберігатимуться в аканті викладача, відповідно він має змогу моніторити стан виконання студентами завдань.

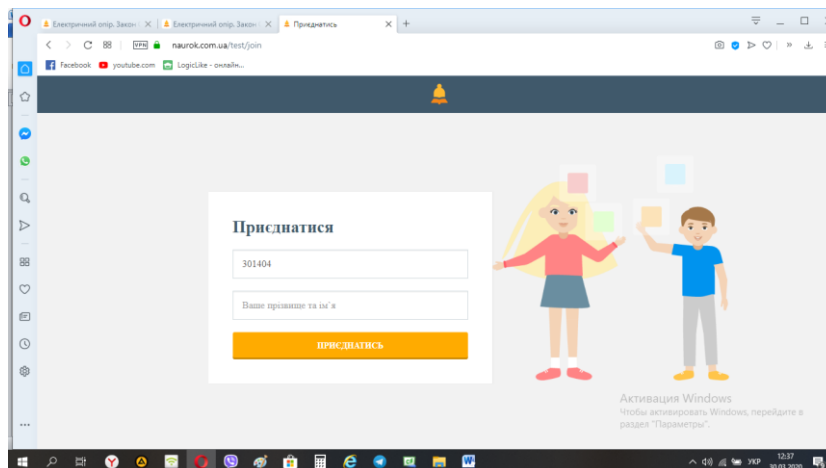

Рис. 4. Скриншот сервісу «На Урок»: інтерфейс, який бачитимуть студенти для приєднання до тесту

Доцільно також використовувати сервіс Kahoot! (<https://kahoot.com/>). Це ігрова платформа для навчання, що була запущена в серпні 2013 року в Норвегії. У цьому сервісі запропоновано вікторини з багатьма виборами, які можуть бути створені будь-яким і не обмежені щодо вікового рівня чи предмету [7]. Перевагою є те, що можна грати за допомогою будь-якого мобільного пристрою, настільного комп'ютера або ноутбука з підключенням до Інтернету та веббраузером. Онлайн-сервіс Kahoot! дає змогу створювати інтерактивні навчальні ігри, вікторини, обговорення, опитування, що складаються з низки запитань із кількома варіантами відповідей для перевірки знань здобувачів вищої освіти.

У межах цього сервісу можливі три форми гри, вибір форми зумовлений метою: якщо викладач планує визначити рівень ознайомленості учасників із тією чи іншою темою, то оптимальною є вікторина (Quiz); якщо потрібно влаштувати дискусію з певного питання, презентувати ідею й отримати щодо неї «зворотний зв'язок», то доцільним є обговорення (Discussion); якщо викладач планує ознайомитися з думками, поглядами учасників на ту чи ту проблему, то опитування (Survey); якщо створити гру із завданнями на визначення послідовності, то Jumble [7].

Уважаємо, що участь майбутніх учителів в іграх, створених за допомогою зазначеного сервісу, сприяє налагодженню активної взаємодії між суб'єктами освітнього процесу, підвищує рівень їхньої обізнаності в навчальному матеріалі, стимулює критичне мислення. Важливо, що цей сервіс можна використовувати як в аудиторії шляхом виведення завдань на мультимедійну дошку, так і під час онлайн-навчання за допомогою сервісу «Демонстрація екрана» на платформі Zoom.

Широкої популярності серед викладачів на сьогодні набув онлайн-сервіс для створення вікторин і тестів Quizizz (<https://quizizz.com>). Його особливістю є те, що викладач створює тест або вікторину на своєму комп'ютері, а студенти можуть відповісти на запитання зі своїх мобільних пристроїв. Бали нараховуються за правильні відповіді. Здобувачі освіти можуть приєднатися до вікторини, перейшовши за посиланням і ввівши код, згенерований сервісом. Вікторини, створені за допомогою Quizizz, можна запропонувати як домашнє завдання. Особливістю цього сервісу є те, що всі студенти отримують однакові завдання, але кожен із них на своєму мобільному пристрої побачить випадкову послідовність запитань і буде працювати з ними у власному темпі. Це унеможливило списування, а отже, має забезпечити об'єктивність контролю й оцінювання. На дисплеї студента з'являється все запитання із зображенням, яке за бажанням можна збільшити, а також варіанти відповідей [7].

Важливо, на нашу думку, що викладач може стежити за роботою кожного здобувача вищої освіти й отримати повну картину роботи класу, а також експортувати отримані дані в таблицю Excel. За бажанням, він може скористатися не лише своїми тестами, але й використовувати готові з бібліотеки Quizizz (пошук вікторини для використання доступний у розділі «Спільне»). Викладач також може організувати спільну роботу студентів із вікториною під час аудиторного заняття [7].

Ще одним сервісом для організації й проведення тестового контролю є Google Forms [6] – сучасний, потужний інформаційно-технічний засіб для організації тестового контролю на основі хмарних технологій. Для використання тестової форми викладачу необхідно мати обліковий запис (аккаунт) в системі Google. Основними елементами Google Forms для формування тестового завдання є такі форми: із короткими відповідями – тестова відповідь, яка вводиться з клавіатури; абзац – текстова відповідь, яка вводиться з клавіатури; з варіантами відповіді – вибір єдиної відповіді з переліку опцій-відповідей; прапорці – множинний вибір серед визначених пунктів; спадний список – вибір із випадного списку; лінійна шкала – оцінювання за лінійною шкалою від 1 до 10 одиниць; таблиця з варіантами відповіді – відповіді між питанням у рядку та відповіддю у стовпці. Викладач, складаючи завдання, має змогу обрати різні варіанти відповідей, щоб якомога більш об'єктивно оцінити рівень сформованості предметної компетентності.

Перевагою сервісу Google Forms є те, що він автоматично здійснює статистичне оброблення результатів отриманих відповідей. Зайшовши в режим редагування форми, викладач отримує доступ до

результатів відповідей респондентів. На кожне поставлене питання сервіс проводить графічну інтерпретацію числових даних у вигляді різного типу діаграм [6].

Висновки й перспективи подальших досліджень. У процесі дослідження обґрунтовано, що контроль є одним із аспектів діагностування освітніх досягнень здобувачів вищої освіти, засобом аналізу якісних і кількісних параметрів освітнього процесу в закладі освіти. У результаті аналізу наукових публікацій і досвіду практичної діяльності визначено й схарактеризовано функції перевірки й оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, як-от: діагностувальна, коригувальна, прогностична, навчальна, розвивальна, виховна, стимулювально-мотиваційна. З'ясовано, що в межах професійної підготовки майбутніх учителів реалізуються різноманітні види контролю освітніх досягнень – попередній, поточний, підсумковий. Процедури організації і проведення контрольних заходів визначені в університетських положеннях, а водночас зумовлені положеннями освітньо-професійних програм підготовки майбутніх учителів. Доведено, що онлайн-додатки й застосунки на сьогодні відіграють важливу роль в контролі освітніх досягнень майбутніх учителів у процесі професійної підготовки, оскільки дають змогу швидко, ефективно й об'єктивно перевірити рівень сформованих компетентностей.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в розробленні методичних рекомендацій для організації і здійснення контрольних заходів для здобувачів вищої освіти в контексті різних освітньо-професійних програм, різних навчальних дисциплін.

References

1. Бурчак С. О. Творчі (креативні) форми і методи контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у педагогічному університеті. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 05. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2019. Вип. 76. Burchak, S. O. (2019). Tvorchi (kreatyvni) formy i metody kontroliu navchalnykh dosiahneny zdobuvachiv vyshchoi osvity u pedahohichnomu universyteti [Creative forms and methods of monitoring educational achievements of students of higher education at a pedagogical university]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriiia 05. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvu – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanova. Series 05. Pedagogical sciences: realities and prospects*. 76.
2. Лілік О. Контроль освітніх досягнень здобувачів у процесі професійної підготовки майбутніх учителів української мови й літератури в магістратурі. *Дидактика*. 2023. №6-7. С. 20-28. Lilik, O. (2023). Kontrol osvitynikh dosiahneny zdobuvachiv u protsesi profesiinoi pidhotovky maibutnykh uchyteliv ukrainskoi movy u literatury v mahistraturi [Control of the educational achievements of students in the process of professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature in the master's degree]. *Dydaktyka – Dydaktyka*. 6-7. 20-28.
3. Лілік О. О., Сазонова О. В. Планування, організація й реалізація освітньої діяльності з підготовки магістрів (учителів української мови і літератури). *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2023. Вип. 21 (177). С. 162-167. Lilik, O. O., Sazonova, O. V. (2023). Planuvannia, orhanizatsiia y realizatsiia osvitnoi diialnosti z pidhotovky mahistriv (uchyteliv ukrainskoi movy i literatury) [Planning, organization and implementation of educational activities for the training of masters (teachers of the Ukrainian language and literature)]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Chernihivskiy kolehium» imeni T. H. Shevchenka – Bulletin of the T. H. Schevchenko National University «Chernihiv Colehium»*. 21 (177). 162-167.
4. Онлайн-тести «На урок» (для повноцінної дистанційної перевірки знань, які здобули учні під час самостійної роботи). URL: https://naurok.com.ua/post/organizaciya-distanciyno-roboti-pid-chaskarantinu?fbclid=IwAR1Lh30wnp-hxE0IPrceKKZaAwNtMM8fgUaDr8z8Ifq_1t2EmE7-wapDs. (дата звернення: 08.02.2024). Onlain-testy «Na урок» (dlia povnotsinnoi dystantsiinoi perevirky znan, yaki zdobuly uchni pid chas samostiinoi roboty) [Online tests «For the lesson» (for a full distance test of knowledge acquired by students during independent work)]. Retrived from: https://naurok.com.ua/post/organizaciya-distanciyno-roboti-pid-chaskarantinu?fbclid=IwAR1Lh30wnp-hxE0IPrceKKZaAwNtMM8fgUaDr8z8Ifq_1t2EmE7-wapDs.
5. Романишина Л. Система поетапного контролю навчальної діяльності студентів педагогічних університетів за модульно-рейтинговою технологією навчання з дисциплін природничого циклу: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Київ, 1997. 454 с. Romanyshyna, L. (1997). Systema poetapnoho kontroliu navchalnoi diialnosti studentiv pedahohichnykh universytetiv za modulno-reitynhovoiu tekhnolohiieiu navchannia z dystsyplin pryrodnychoho tsyклу [The system of step-by-step control of educational activities of students of pedagogical universities according to the modular rating technology of learning in the disciplines of the natural cycle]. *Doctor's thesis: 13.00.04*. Kyiv.
6. Як працювати в Google-класі: покрокова інструкція. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-pratsyuvaty-v-google-klas-pokrokovaya-instruktsiya>. (дата звернення: 07.01.2024). Yak pratsyuvaty v Google-klasi: pokrokovaya instruktsiia [How to work in Google Classroom: step-by-step instructions]. Retrived from: <https://nus.org.ua/articles/yak-pratsyuvaty-v-google-klas-pokrokovaya-instruktsiya>.
7. 35 інструментів для дистанційного навчання – добірка НУШ. URL: <https://nus.org.ua/articles/30-instrumentv-dlya-dystantsijnogo-navchannya-dobirka-nush/>. (дата звернення: 07.01.2024). 35 instrumentiv dlia dystantsiinoho navchannia – dobirka NUS [35 tools for distance learning – a selection of NUS]. Retrived from: <https://nus.org.ua/articles/30-instrumentv-dlya-dystantsijnogo-navchannya-dobirka-nush/>.

Lilik O.

ORCID 0000-0002-5187-1944

ResearcherID GQB-0015-2022

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor of the Department of Ukrainian Language and Literature
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: lilik8383@ukr.net

Byvalkevych L.

ORCID 0000-0002-5500-416X

ResearcherID AAO-3658-2020

PhD in Pedagogical Science, Associate professor,
Associate professor of Department
of Technological Education and Informatics,
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: manofmystery@ukr.net

MONITORING OF EDUCATIONAL ACHIEVEMENTS OF FUTURE TEACHERS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING: FUNCTIONS, TYPES, TOOLS

The goal is to characterize the functions, types and tools of monitoring the educational achievements of future teachers in the process of professional training.

Methodology. *In the process of scientific research, a complex of various methods was used, which ensured the reliability and objectivity of the research, in particular: analysis of the legal framework and scientific literature – in order to determine the state of development of the problem and the prospects for its research; comparison – to compare the views of different scientists on the problem of organizing and monitoring the educational achievements of students of higher education in the process of professional training; induction and deduction, systematization and generalization – for formulating conclusions.*

The research was carried out on the basis of a combination of the provisions of a number of methodological approaches, in particular: competence-based (to determine the specifics of control over the formation of general and professional competences of students of higher education in the process of professional training), activity-based (involvement of students in active educational activities in the process of their control), personal oriented (to take into account the individual characteristics of higher education students during the organization and implementation of control measures) – which are applied on the basis of complementarity and compliance with the purpose of the study.

Scientific novelty. *The functions, types and effective means of monitoring the educational achievements of future teachers in the process of their professional training are characterized.*

Conclusions. *In the research process, it is substantiated that control is one of the aspects of diagnosing the educational achievements of higher education seekers, a means of analyzing the qualitative and quantitative parameters of the educational process in an educational institution. the functions of checking and evaluating educational achievements of education seekers are defined and characterized, such as: diagnostic, corrective, prognostic, educational, developmental, educational, stimulating and motivational. It was found that various types of control of educational achievements are implemented within the professional training of future teachers – preliminary, current, and final. The procedures for organizing and conducting control events are defined in the university regulations, and at the same time, they are determined by the provisions of the educational and professional training programs for future teachers. It has been proven that online applications and applications today play an important role in monitoring the educational achievements of future teachers in the process of professional training, as they make it possible to quickly, effectively and objectively check the level of developed competencies.*

Keywords: *control, regulations, professional training, institutions of higher education, future teachers, students of higher education.*

Стаття надійшла до редакції 18.03.2024 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Грищенко С. В.